

## POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z wniosku A.D.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E.  
o ubezpieczenie społeczne,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 22 maja 2020 r.,  
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 października 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 października 2018 r., sygn. akt III AUa (...) Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację odwołującą się A. D. od wyroku Sądu Okręgowego w E. z 13 października 2017 r., sygn. akt IV U (...), którym Sąd pierwszej instancji oddalił odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z 30 grudnia 2016 r.

A. D. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z 30 grudnia 2016 r., stwierdzającej, że skarżąca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie mająca ustalonego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, dla której podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom:

emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 13 kwietnia 2016 r.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniosł o jego oddalenie.

Wyrokiem z 13 października 2017 r., IV U (...) Sąd Okręgowy w E. w punkcie 1 oddalił odwołanie i w punkcie 2 zasądził od ubezpieczonej na rzecz pozwanego kwotę 900 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od tego wyroku wniosła odwołująca się, zarzucając mu dokonanie ustaleń faktycznych niezgodnych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a także naruszenie art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 i art. 14 ust. 1 i la ustawy systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sąd Apelacyjny uznał apelację za nieuzasadnioną.

Sąd drugiej instancji wskazał, że A. D. nie miała zamiaru ani w rzeczywistości nie prowadziła działalności gospodarczej w sposób stały, zorganizowany i ciągły w celu zarobkowym od sierpnia 2013 r., a twierdzenie, że dokonywała sprzedaży odzieży używanej potwierdzone czterema umowami kupna-sprzedaży oraz fakturami za sporządzone przez biuro rachunkowe deklaracje DRA, miało na celu jedynie upozorowanie takiego stanu rzeczy. Sąd odwoławczy zauważył, że wnioskodawczynie podejmując decyzję o rozpoczęciu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, której przedmiotem miała być sprzedaż odzieży używanej nie miała żadnej wiedzy na temat tego, jaką ilość odzieży winna zakupić, z jakiego źródła, za jaką kwotę oraz gdzie szukać rynków zbytu, aby osiągnąć dochód. Nadto nie przygotowała biznesplanu, nie dokonała rozeznania w branży mającej stanowić przedmiot jej działalności, nie zawarła umowy na kupno/wynajem/dzierżawę lokalu lub stanowiska, na którym mogłaby prowadzić działalność gospodarczą, nie dysponowała odpowiednim środkiem transportu, który mógłby służyć do przewożenia nabytego towaru, a mimo to zadeklarowała podstawę wymiaru składek w wysokości maksymalnej, tj. 9.350,13 zł. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie sposób takiego zachowania uznać za racjonalne, a przy tym zarobkowe, zwłaszcza w sytuacji, gdy możliwym było skorzystanie z

preferencyjnych warunków opłacenia składek, o których mowa w art. 18 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Ubezpieczona nie dysponowała kwotą wystarczającą na uregulowanie należności z tytułu składek obliczonych od maksymalnej podstawy wymiaru, którą - jak wynika ze złożonych przez nią wyjaśnień - pożyczyła od rodziców. Takie działanie skarżącej uznać należy za co najmniej nieracjonalne, zwłaszcza w świetle ustalenia, że rozpoczynając działalność była w ciąży i wiedziała, że w niedalekiej przyszłości nie będzie mogła świadczyć pracy, a tym samym spłacić zaciągniętych zobowiązań. Oczywistym było również, że przez kilka miesięcy, jakie pozostały jej do porodu nie „uruchomi” działalności do takiego stopnia, aby osiągać dochód pozwalający jej na pokrycie należności publicznoprawnych oraz spłacenie zadłużenia.

Jak zauważył Sąd Apelacyjny, dowody przedłożone do akt ZUS - kopie 5 umów kupna-sprzedaż (10, 13, 16 września 2013 r. i 2, 17 października 2013 r.) oraz dwa rachunki z 19 sierpnia 2013 r. i z 16 sierpnia 2013 r. nie uzasadniają stwierdzenia, iż w okresie poprzedzającym okres zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego tj. przed listopada 2013 r. ubezpieczona rzeczywiście rozpoczęła prowadzenie działalności. Przedłożone umowy stanowią jedynie dowód tego, iż osoby które podpisały te dokumenty złożyły oświadczenia zwarte w ich treści (art. 245 k.p.c.). Nadto słuchana informacyjnie ubezpieczona przyznała iż spisała je z członkami jej rodziny albo znajomymi. Na podstawie tych dokumentów ubezpieczona miała jakoby nabyć od nich odzież używaną na sztuki albo w kilogramach. Nie ma żadnego pokwitowania zapłaty umówionej ceny sprzedawcom, nie ma żadnego dowodu sprzedaży przez ubezpieczoną tego towaru.

Sąd drugiej instancji uznał, że ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i oparte na niej ustalenie Sądu pierwszej instancji, iż został on sporządzony w celu upozorowania prowadzenia działalności gospodarczej przez skarżącą, są uzasadnione. Sąd odwoławczy w pełni podziela te ustalenia i

akceptuje, co czyni zbędnym ich ponowne powoływanie. Twierdzenia, iż skarżąca handlowała towarami 4 krotnie na rynku w O. i M. nie ma żadnego oparcia w materiale dowodowym. Zdaniem Sądu Apelacyjnego postępowanie dowodowe przeprowadzone przed Sądem pierwszej instancji wykazało, że A. D. , poczynwszy od 1 sierpnia 2013 r. nie miała zamiaru i w rzeczywistości nie prowadziła działalności gospodarczej w sposób zorganizowany i ciągły oraz w celu zarobkowym.

Wobec tak poczynionych ustaleń, opłacanie przez skarżącą składek na ubezpieczenie społeczne, opłacanie biura rachunkowego- zajmującego się przede wszystkim składaniem „zerowych” deklaracji do ZUS, stanowiło wyłącznie próbę stworzenia pozorów działalności, bez rzeczywistego jej wykonywania, co w konsekwencji nie mogło prowadzić do skutku w postaci podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżyła skargą kasacyjną wnioskodawczyni w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 (występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego) k.p.c.

Wskazano, że zagadnieniem prawnym występującym w niniejszej sprawie jest kwestia wykładni art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 4 i art. 14 ust. 1 i la ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, w zakresie określenia czy ograniczenie aktywności zawodowej, wynikające z powodów zdrowotnych i macierzyńskich świadczyć ma o tym, iż taka osoba, na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, nie może być traktowana jako osoba prowadząca działalność gospodarczą w sposób zorganizowany i ciągły.

Organ rentowy nie składał odpowiedzi na skargę kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy

przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.) Nie można jednak uznać, że strona skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie

faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

Zagadnienie prawne przedstawione przez stronę skarżącą nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, bowiem Sąd drugiej instancji w niniejszej sprawie nigdzie nie uznał, że ograniczenie aktywności zawodowej, wynikające z powodów zdrowotnych i macierzyńskich świadczy o tym, iż taka osoba, na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, nie może być traktowana jako osoba prowadząca działalność gospodarczą w sposób zorganizowany i ciągły, takie stwierdzenie nie było podstawą do oddalenia apelacji (a wcześniej odwołania) wnioskodawczyni. Należy podkreślić, że Sądy w niniejszej sprawie dokonały całościowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i uznały na jego podstawie, że wnioskodawczyni nie wykazała, aby prowadziła działalność gospodarczą w sposób zorganizowany i ciągły, a jedynie pozorowała prowadzenie takiej działalności. Przy czym nie wykazano w niniejszej sprawie, aby prowadzenie tej działalności było utrudnione z powodu przyczyn zdrowotnych.

Ponadto, skarżąca nie przedstawiła jakiegokolwiek argumentacji, która uzasadniałaby, że przedstawiony problem rzeczywiście stanowi istotne zagadnienie prawne, które rodzi wątpliwości interpretacyjne i wymaga interwencji Sądu Najwyższego.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.

